

**Міністерство освіти і науки України
Поліський національний університет
Кафедра бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту**

Кваліфікаційна робота
на правах рукопису

ГОМЗИНА АННА ОЛЕКСІВНА

УДК 657:336.221:630*6

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

**РОЗРОБКА ПРОЕКТУ ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ
ОПЕРАЦІЙ З ОСНОВНИМИ ЗАСОБАМИ В ЛІСОГОСПОДАРСЬКОМУ
ПІДПРИЄМСТВІ**

Спеціальність 071 – облік і оподаткування

Подається на здобуття освітнього ступеня бакалавр

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і тестів інших авторів мають посилання на відповідне джерело
_____ Г.О. Гомзіна

Науковий керівник
Малюга Наталія Михайлівна
доктор економічних наук, професор

Житомир – 2021

Робота виконана на кафедрі бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту
Поліського національного університету

Рецензент: _____
(місце роботи, посада, підпис і прізвище та ініціали)

Висновок комісії за результатами попереднього захисту:

Голова комісії _____
(підпис) _____
(прізвище та ініціали)

Висновок кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту за
результатами попереднього захисту:

Протокол засідання кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та
аудиту № _____ від _____ року.

Завідувач кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

д.е.н., проф. Юлія МОРОЗ

(підпис)

« _____ » _____ р.

Результати захисту кваліфікаційної роботи

Студентка Гомзіна Анна Олексіївна захистила кваліфікаційну роботу з оцінкою
за шкалою _____ ECTS, сума балів _____ за національною
шкалою з оцінкою _____

Секретар ЕК _____
(підпис)

Ганна МАЙДУДА
(ім'я та прізвище)

Анотація

Гомзіна А. О. Розробка проекту обліку і оподаткування господарських операцій з основними засобами в лісогосподарському підприємстві. – Рукопис.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістр за спеціальністю 071 – облік і оподаткування. – Поліський національний університет Міністерства освіти і науки України, Житомир, 2021.

У кваліфікаційній роботі обґрунтовано теоретичні положення та здійснено розробку проекту щодо обліку і оподаткування господарських операцій з необоротними активами в лісогосподарському підприємстві.

У кваліфікаційній роботі досліджено сучасні теоретичні підходи до визначення сутності основних засобів, розглянуто класифікацію необоротних активів. Доведено, що саме облікова інформація дає можливість сформулювати загальну концепцію ефективності управління основними засобами лісогосподарського підприємства.

В процесі проведеного дослідження було встановлено, що достовірна оцінка вартості основних засобів та переоцінка їх вартості дає можливість в майбутньому уникати помилок щодо порядку формування господарських операцій з приводу надходження, руху та вибуття основних засобів лісогосподарського підприємства.

Розглянуто особливості організації обліку наявності та руху основних засобів, сформовано концепцію обліково-аналітичного забезпечення управління основними засобами лісогосподарських підприємств.

Ключові слова: основні засоби, облік, оподаткування, лісогосподарські підприємства, документування.

Abstract

Gomzina A. O. Development of a project for accounting and taxation of business transactions with fixed assets in a forestry enterprise. - Manuscript.

Qualification work for obtaining a master's degree in specialty 071 - accounting and taxation. - Polissya National University of the Ministry of Education and Science of Ukraine, Zhytomyr, 2021.

The qualification work substantiates the theoretical provisions and develops a project for accounting and taxation of business transactions with non-current assets in the forestry enterprise.

In the qualifying work the modern theoretical approaches to definition of essence of fixed assets are investigated, the classification of non-current assets is considered. It is proved that the accounting information gives the chance to form the general concept of efficiency of management of fixed assets of the forestry enterprise.

In the course of the study it was found that a reliable assessment of the value of fixed assets and revaluation of their value makes it possible in the future to avoid errors in the formation of business transactions on the receipt, movement and disposal of fixed assets of the forestry enterprise.

The peculiarities of the organization of accounting for the availability and movement of fixed assets are considered, the concept of accounting and analytical support for the management of fixed assets of forestry enterprises is formed.

Key words: fixed assets, accounting, taxation, forestry enterprises, documentation.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
1. Теоретичні основи обліку і оподаткування господарських операцій з необоротними активами в лісогосподарському підприємстві	8
1.1. Необоротні активи як економічна категорія	8
1.2. Завдання і роль бухгалтерського обліку необоротних активів в господарській діяльності лісогосподарських підприємств	14
1.3. Нормативне забезпечення та огляд спеціальної літератури і наукових досліджень з облікового процесу і оподаткування необоротних активів лісогосподарського підприємства	17
1.4. Характеристика господарських операцій з формування необоротних активів	20
Висновки	28
Список використаних джерел	30

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Облік основних засобів на підприємстві займає одне із важливих місць, що визначають масштаби та напрями розвитку підприємства. Вони визначають стратегічні можливості діяльності підприємства, а їх ефективне використання впливає на результати виробництва, тобто в кінцевому результаті – фінансовий результат, його здатність конкурувати з іншими товаровиробниками тощо.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Вивченню проблем організації обліку формування та використання основних засобів присвячені праці таких вітчизняних та зарубіжних науковців: Кузьмінського А.М., Кругляка Б.С., Кужельного М.В., Литвина Б.М., Литвина Ю.Я., Новодворського В.Д., Палія В.Ф., Сопка В.В., Фаріона І.Д., Хендріксена Е., Шкарабана С.І. та ін.

Мета кваліфікаційної роботи полягає в розробці проекту обліку і оподаткування господарських операцій з основними засобами в лісогосподарському підприємстві.

Для досягнення визначеної мети у кваліфікаційній роботі було поставлено й вирішено такі **завдання**:

- дослідити економічний зміст та основні підходи до управління основними засобами підприємства;
- проаналізувати науково-нормативне забезпечення управління основними засобами підприємства;
- визначити завдання і роль бухгалтерського обліку необоротних активів в господарській діяльності лісогосподарських підприємств;
- здійснити характеристику господарських операцій з формування необоротних активів.

Об'єктом дослідження є господарські операції з обліку основних засобів в лісогосподарських підприємствах.

Предметом дослідження є теоретико-методологічні та організаційно-практичні аспекти організації обліку та системи оподаткування операцій з

основними засобами підприємства.

Основними методами дослідження є: діалектичний, абстрактно-логічний методи (використано для теоретичних узагальнень основних результатів аналізу основних засобів), метод порівняння (при аналізі кількісних та якісних показників сучасного стану та економічної ефективності господарської діяльності), монографічний (дослідження проблеми організації обліку та аналізу основних засобів проводилось на прикладі досліджуваного підприємства), метод моделювання та табличний.

Практичне значення одержаних результатів. Здійснені у кваліфікаційній роботі дослідження та отримані результати можуть використовуватися в практичній діяльності лісогосподарських підприємств.

1. Теоретичні основи обліку і оподаткування господарських операцій з необоротними активами в лісогосподарському підприємстві

1.1. Необоротні активи як економічна категорія

Лісова галузь займає домінуючу роль для сталого розвитку агропромислового комплексу, продовольчої та енергетичної безпеки країни. Водночас, в сучасних умовах особливої актуальності набувають питання обліку необоротних активів, їх класифікації та оцінки. Саме від достовірної вартісної оцінки, залежить фінансовий стан підприємства.

В умовах сьогодення проблеми обліку необоротних активів обліку необоротних активів набувають особливої актуальності в зв'язку з потребою отримання точної, своєчасної, достовірної та правдивої інформації про стан, рух та ефективність використання основних засобів, нематеріальних активів та інших їх видів.

Особливе значення в системі управління господарською діяльністю сільськогосподарського підприємства є формування інформації про наявність, склад та структуру засобів праці, контроль за їх ефективним використанням, а також суми нарахованої амортизації. В процесі проведеного дослідження можна зробити висновок, що ступінь зносу основних засобів щороку збільшується (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Вартість основних засобів у 2000-2018 рр.

Рік	У фактичних цінах на кінець року, млн. грн.		Ступінь зносу, у %
	первісна (переоцінена) вартість	залишкова вартість	
1	2	3	4
2000	828822	466448	43,7
2001	915477	503278	45,0
2002	964814	512235	47,2
2003	1026163	538837	48,0
2004	1141069	587453	49,3
2005	1276201	661565	49,0
2006	1568890	774503	51,5

Продовження табл. 1.1

1	2	3	4
2007	2047364	993346	52,6
2008	3149627	1251178	61,2
2009	3903714	1597416	60,0
2010	6648861	1731296	74,9
2011	7396952	1780059	75,9
2012	9148017	2135987	76,7
2013	10401324	2356962	77,3
2014	13752117	2274922	83,5
2015	7641357	3047839	60,1
2016	8177408	3428908	58,1
2017	7733905	3475242	55,1
2018	9610000	3783494	60,6

Джерело: розроблено автором на основі даних Державної служби статистики

Загальна залишкова вартість основних засобів у 2018 р. оцінюється в 3783494 млрд. грн. При цьому якщо ступінь їх зносу в 2000 р. становив 43,7 %, то до кінця 2018 р. вже 60,6 %. Динаміка зносу основних засобів на підприємства України у 2000-2018 рр. представлено на рис. 1.1.

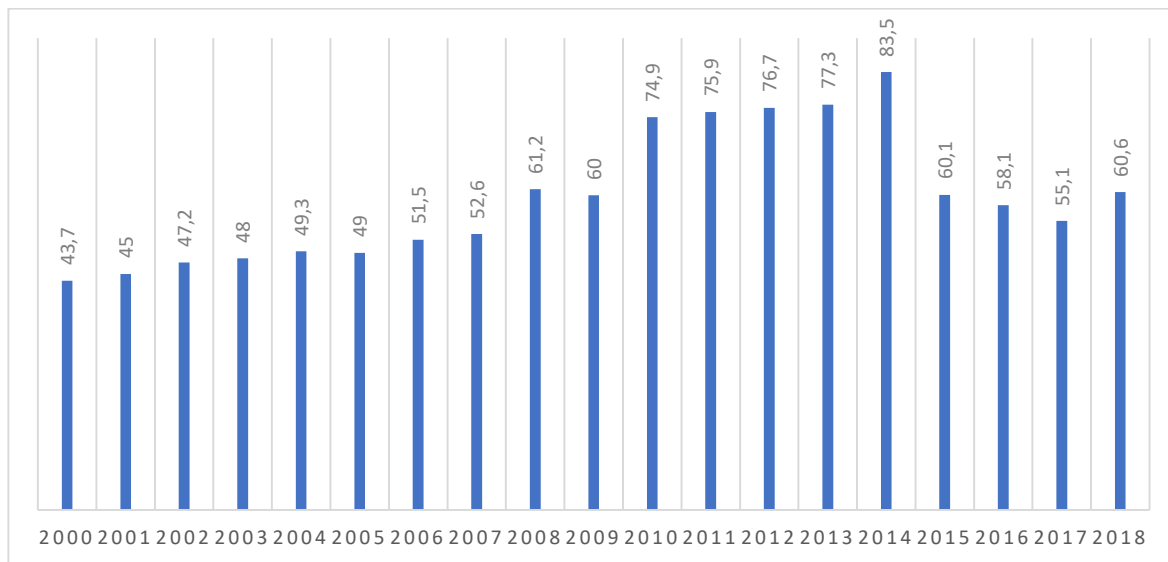

Рис. 1.1. Динаміка зносу основних засобів на підприємства України у 2000-2018 рр.

Джерело: розроблено автором на основі даних Державної служби статистики

На основі побудованих даних рис. 1.1 можна зробити висновок, що рівень зношеності основних засобів на українських підприємствах щорічно зростає, що

свідчить про неефективність функціонування об'єктів господарської діяльності.

Результати аналізу стану, динаміки, наявності, руху та відтворення основних засобів підприємств за видом економічної діяльності «Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство України» представлено в табл. 1.2.

Таблиця 1.2

Динаміка основних засобів в галузі «Сільське господарство, мисливство лісове господарство України»

Показник	Рік			Відхилення 2019 до 2017 рр., +/-
	2017	2018	2019	
Вартість основних засобів на початок року, тис. грн	280582252	344598513	413079706	132497454
Надійшло основних засобів за звітний рік, усього, тис. грн	77740451	91375752	94661095	16920644
з них введено в дію нових основних засобів, тис. грн.	44840942	55790547	54009572	9168630
Вибуло основних засобів за звітний рік, усього, тис. грн.	16700429	28828312	23889277	7188848
з них ліквідовано основних засобів, тис. грн.	1909325	2361416	1874700	-34625
Вартість основних засобів на кінець року	341622274	407145953	4193851524	3852229250
Амортизація (знос) основних засобів за рік, тис. грн.	19504492	28451576	39199904	19695412
Залишкова вартість основних засобів, тис. грн				0
на початок року	177998216	216634042	264459927	86461711
на кінець року	219677119	262915367	309200662	89523543
Ступінь зносу основних засобів, %	35,7	35,4	35,4	-0,3
Темп зростання (зниження) основних засобів, %	112,8	112,4	112,4	-0,4
Коефіцієнт уведення	22,8	22,4	22,4	-0,4
Коефіцієнт вибуття	6,0	8,4	8,4	2,4
Коефіцієнт оновлення	13,1	13,7	13,7	0,6
Коефіцієнт ліквідації	0,7	0,8	0,8	0,1

Джерело: розраховано автором на основі даних Державної служби статистики України

Значення та зміна коефіцієнта оновлення свідчать про покращення відтворювальних процесів на вітчизняних підприємствах, проте в межах, які не відповідають потребам оновлення основних засобів. Отже, зношеність основних

засобів є значною проблемою в сучасних умовах господарювання, а тому вони потребують докорінного оновлення не лише у сільському господарстві, але й в усіх галузях економіки України.

Класифікація основних засобів за економічною природою представлена на рис. 1.2.

Рис. 1.2. Класифікація основних засобів за економічною природою

Джерело: розроблено автором

В ринкових умовах господарювання відповідно до вимог чинного законодавства використовується наступна класифікація основних засобів для потреб складання фінансової звітності та управління основними засобами (рис. 1.3).

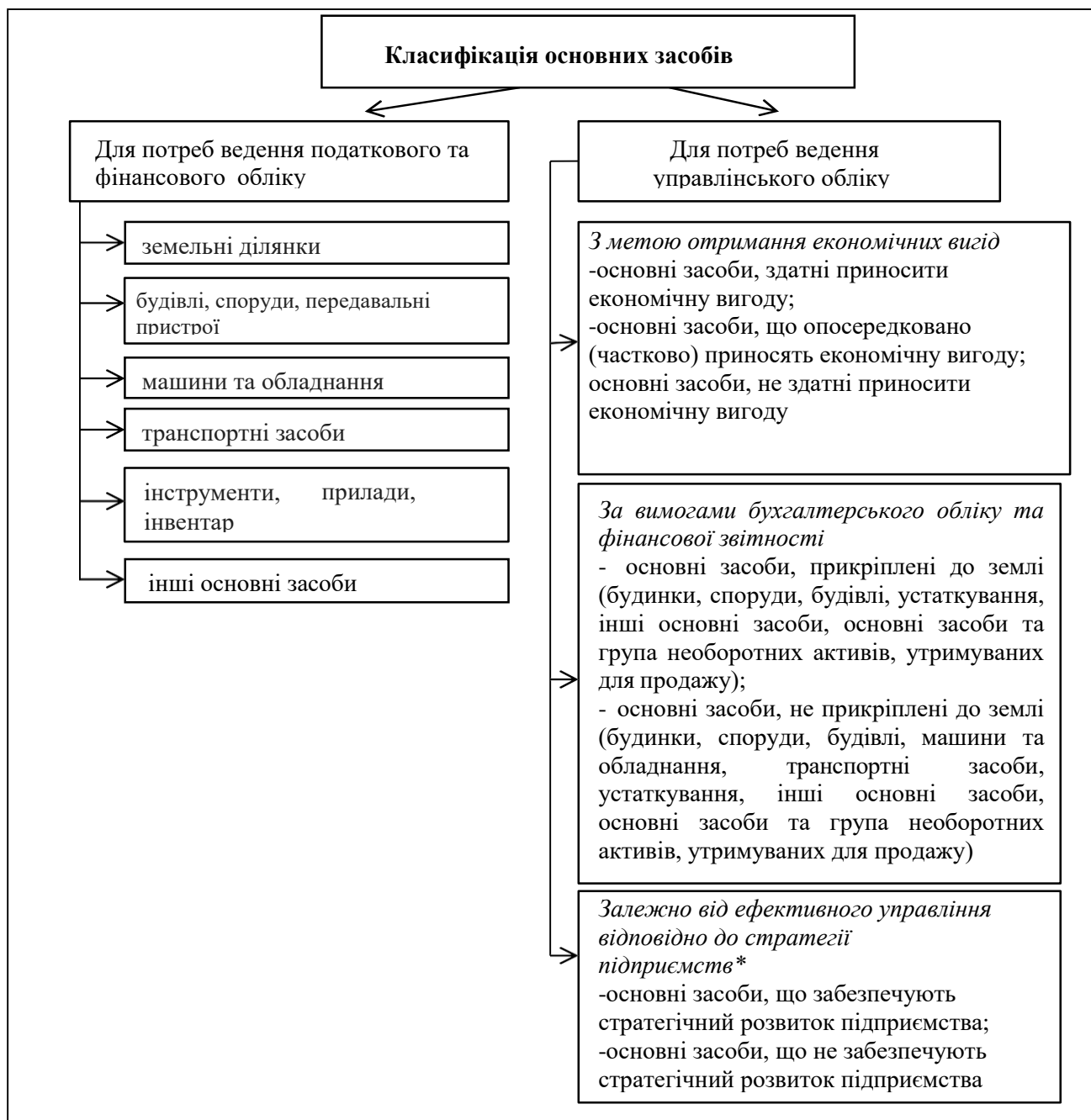

Рис. 1.3 Класифікація основних засобів лісогосподарського підприємства з метою задоволення потреб податкового, фінансового та управлінського обліку

Джерело: розроблено автором

Використання означеної класифікації дає змогу раціонально організувати аналітичний облік основних засобів та своєчасно здійснювати контроль за їх надходженням, використанням та списанням.

Особливої уваги заслуговує порядок формування облікового процесу основних засобів, який включає три основних етапи, які доцільно узагальнити на рис. 1.4.

Рис. 1.4 Об'єкти організації облікового процесу основних засобів в лісогосподарських підприємствах

Джерело: розроблено автором

В процесі проведеного дослідження можна зробити висновок, що обліковий процес основних засобів повинен забезпечити контроль за ефективним використанням обладнання, машин, транспортних засобів та інших засобів праці лісогосподарських підприємств.

1.2. Завдання і роль бухгалтерського обліку необоротних активів в господарській діяльності лісогосподарських підприємств

В умовах сьогодення кожне лісогосподарське підприємство самостійно визначає свою облікову політику і вибирає форму ведення бухгалтерського обліку з дотриманням принципів, встановлених чинним законодавством. Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» «облікова політика» – сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності [27].

Характеристику основних принципів, на яких ґрунтується облік основних засобів лісогосподарських підприємств узагальнено на рис. 1.5.

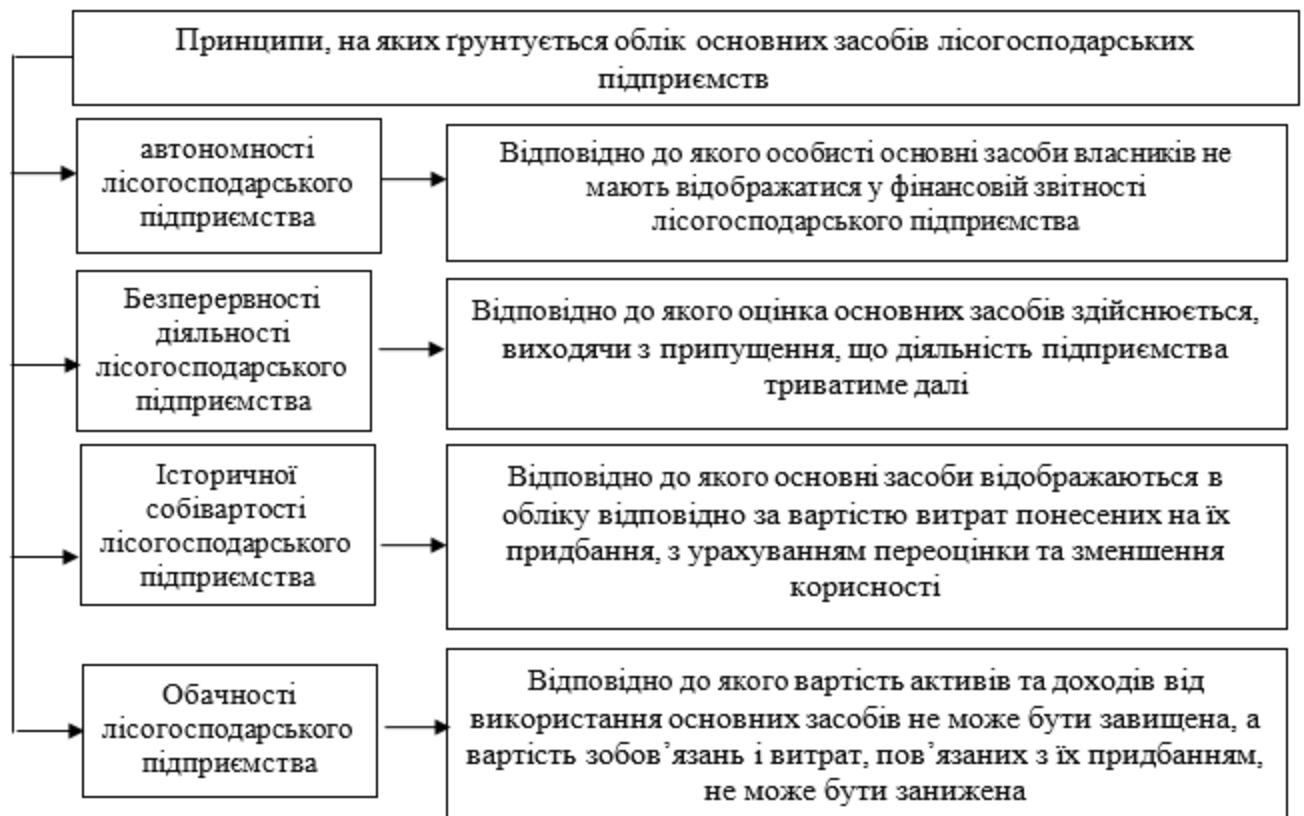

Рис. 1.5. Характеристика принципів, на яких ґрунтується облік основних засобів лісогосподарських підприємств

Джерело: узагальнено автором

В умовах ринкової економіки стратегічною метою механізму управління основними засобами лісогосподарського підприємства є забезпечення максимально ефективного використання при мінімальних витратах на їх утримання та обслуговування. Модель організації обліку основних засобів лісогосподарського підприємства узагальнено на рис. 1.6.

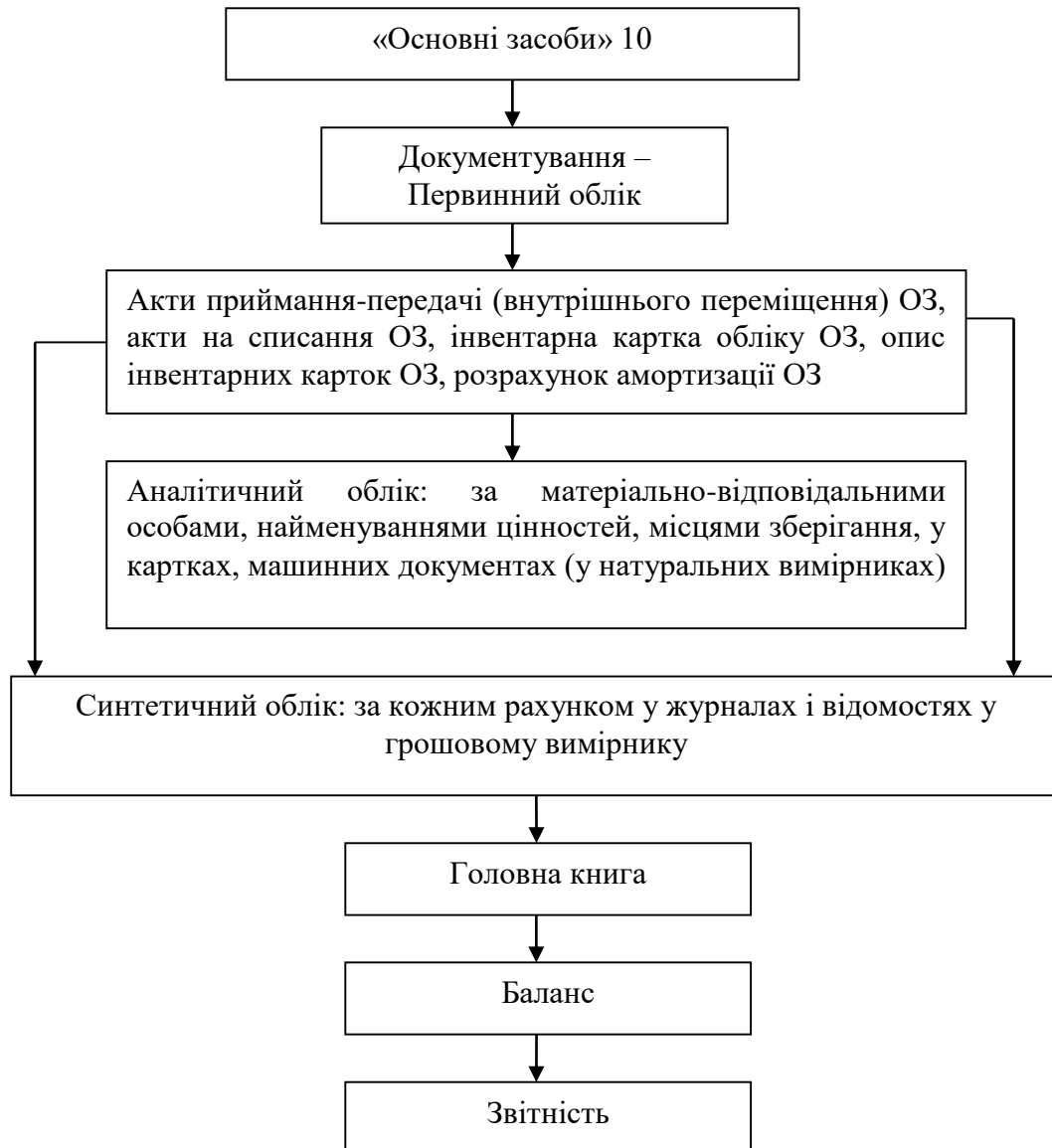

Рис. 1.6. Модель організації обліку основних засобів

Джерело: узагальнено автором

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», право встановлення облікової політики підприємства повністю залишає на розсуд лісогосподарського підприємства. Основним документом, який визначає облікову політику підприємства є Наказ про облікову

політику підприємства.

Облікову політику лісгосподарського підприємства стосовно основних засобів доцільно формувати за наведеними нижче положеннями, які відображаються в Наказі про облікову політику підприємства. Елементи облікової щодо основних засобів лісгосподарського підприємства, які визначено та відображено в Наказі про облікову політику узагальнено на рис. 1.7.

Рис. 1.7. Основні положення з обліку основних засобів, що наводяться в Наказі про облікову політику лісгосподарського підприємства

Джерело: узагальнено автором

Відповідно до вимог чинного законодавства обліковий процес необоротних активів має на меті забезпечити:

- контроль за зберіганням необоротних активів;
- своєчасне, правильне документальне оформлення відображення в обліку надходження необоротних активів, внутрішнього переміщення, ефективного використання та вибуття необоротних активів;
- своєчасне відображення в обліку амортизації основних засобів;
- відображення в обліку витрат на ремонт основних засобів.

В умовах сьогодення необоротним активам належить значна роль у процесі праці, скільки вони у своїй сукупності утворюють виробничо-технічну базу, а також характеризують виробничу потужність лісогосподарського підприємства.

1.3. Нормативне забезпечення та огляд спеціальної літератури і наукових досліджень з облікового процесу і оподаткування необоротних активів лісогосподарського підприємства

В сучасних ринкових умовах господарювання основні засоби є одним з найважливіших об'єктів бухгалтерського обліку та аналізу. Основні засоби відіграють важливу роль, оскільки вони становлять значну частину майна підприємства. Достовірність і повнота облікової інформації в частині основних засобів забезпечується нормативними документами з бухгалтерського обліку на різних рівнях управління. Рівні регулювання бухгалтерського обліку необоротних активів узагальнено на рис. 1.8.

Аналізуючи рис. 1.8 можна зробити висновок, що держава регулює лише певні аспекти обліку основних засобів, залишаючи при цьому широкий спектр можливостей власникам суб'єктів господарювання обирати найоптимальніший варіант відповідно до специфіки суб'єкта господарювання.

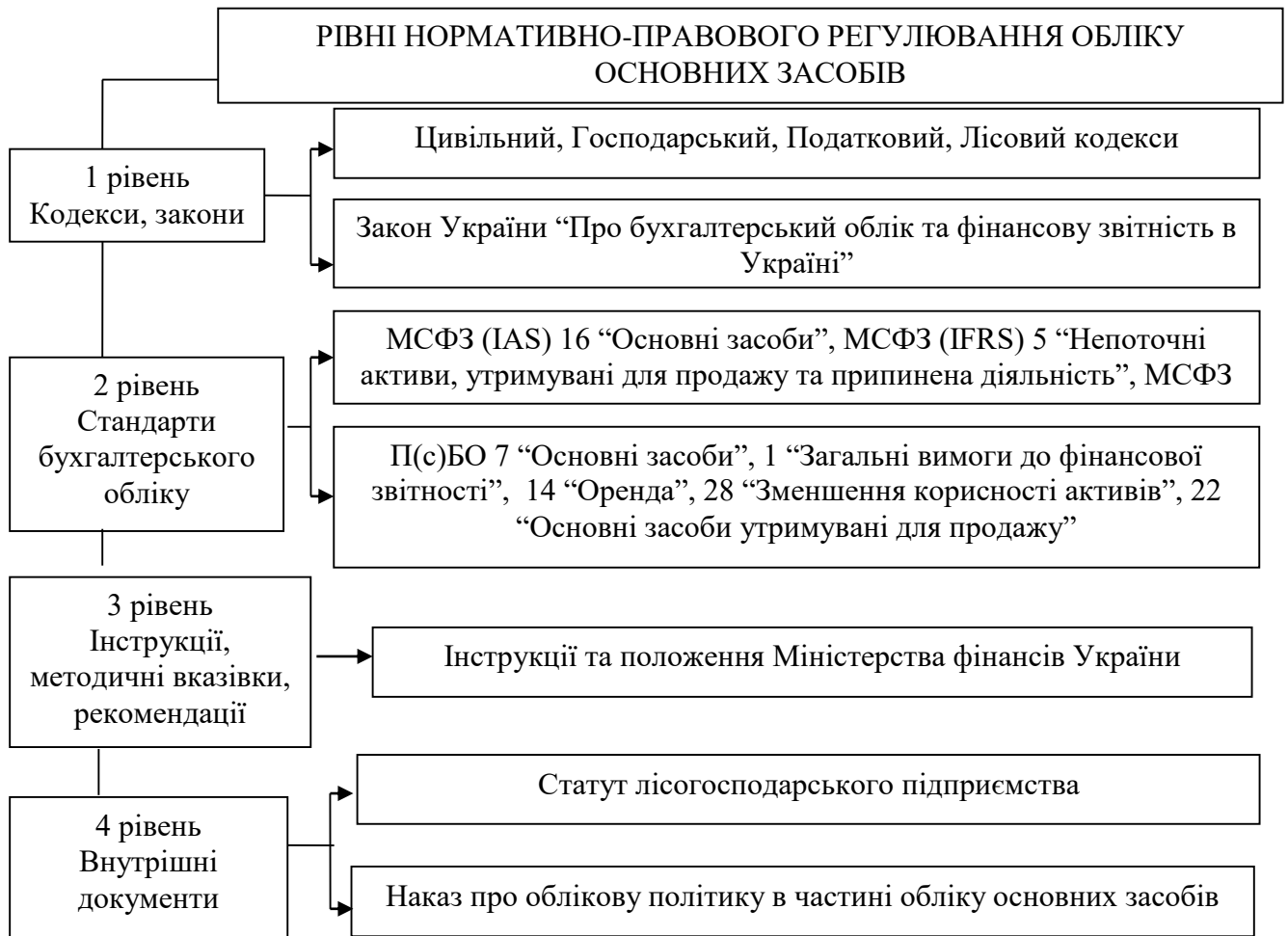

Рис. 1.8 Рівні нормативно-правового регулювання бухгалтерського обліку основних засобів лісогосподарських підприємств

Джерело: розроблено автором

Облік основних засобів, відповідно до чинного законодавства регулюється великою кількістю нормативно-правових документів, основними з яких є:

1. Податковий Кодекс України (ПКУ), який встановлює основні правила обліку основних засобів з метою оподаткування діяльності підприємства [22];
2. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 7 "Основні засоби", яке визначає порядок і особливості нарахування амортизації на основні засоби у фінансовому обліку, описано методи за допомогою яких можна здійснювати нарахування зносу на основні засоби [25].

3. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», який встановлює правила ведення бухгалтерського обліку; складання та

подання фінансової звітності [27];

4. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій – встановлює порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку в частині обліку основних засобів для узагальнення методом подвійного запису інформації про наявність і рух об'єктів основних засобів [9];

5. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів, які розкривають зміст про класифікацію основних засобів, про облік їх надходження, в оренді, амортизації, ремонту та поліпшення, переоцінки та зменшення корисності й вибуття [13].

Отже, в процесі проведеного дослідження можна зробити висновок зазначити, що незважаючи на зміни до нормативно-правових актів з обліку необоротних активів, на сьогодні існує проблема невідповідності даних про основні засоби у бухгалтерському та податковому обліку, а також відображення даних про основні засоби утримуваної для продажу у звітності та обліку.

В умовах сьогодення проблеми обліку основних засобів піднімаються у працях вітчизняних науковців. Так, Оляднічук Н.В., Кучеренко Т.Є., Іванова Н. А., Підлубна О.Д. стверджують, що наявність та процес руху основних засобів на підприємстві, пов'язаний зі здійсненням господарських операцій щодо надходження, внутрішнього переміщення, вибуття, оформляють відповідними первинними документами.

Авторами досліджено чинне документальне регламентування первинного обліку наявності та руху основних засобів, а також здійснено аналіз структури та інформаційного наповнення первинних документів щодо стану, руху та оцінки основних засобів [19]

У дослідженнях Радіонової Н.Й. та Ременюк Л.М. розглянуто проблеми обліку та контролю основних засобів. Авторами подано рекомендації удосконалення нормативної бази бухгалтерського обліку основних засобів, які в свою чергу дозволять гармонізувати вітчизняний облік з міжнародними стандартами [32].

Петренко А.Я., Попова В.Д. досліджує питання щодо вдосконалення змісту та складу носіїв інформації з організації обліку основних засобів. Автором запропоновано заходи щодо вдосконалення обліку і контролю основних засобів на підприємствах [20].

Цікавим є дослідження Задніпровського О.Г., Мартиніва І.К., які розглянули порядок обліку оцінки основних засобів. В дослідженні побудовано алгоритм розробки класифікації груп основних засобів, за якої стане можливим здійснювати поліваріантність в оцінці, завдяки групуванню основних засобів за різними класифікаційними групами, що враховують їх корисність, інтенсивність використання та ліквідність [8].

Кухта К. О., Орошан Т. А. переконані, що у сучасних умовах вдосконалення ведення обліку є одним із заходів, які спрямовані на ефективне управління основними засобами. Тому ними узагальнено і систематизовано класифікацію та запропоновано систему групування на рахунках бухгалтерського обліку інформації про виробничі та невиробничі основні засоби, що дасть можливість підвищити ефективність використання основних засобів [10].

1.4. Характеристика господарських операцій з формування необоротних активів

В умовах сьогодення особливої актуальності набуває потреба у формуванні належного інформаційного забезпечення щодо управління основними засобами лісогосподарського підприємства, яке створює умови для планування та контролю за прийнятими управлінськими рішеннями.

Схему руху інформаційних потоків у процесі використання основних засобів узагальнено на рис. 1.9.

Рис. 1.9 Схему руху інформаційних потоків у процесі використання основних засобів лісгосподарським підприємством

Джерело: розроблено автором

Галузь лісового господарства в порівнянні з іншими галузями має характерні риси, які мають безпосередній вплив на систему управління основними засобами, які узагальнено на рис. 1.10.

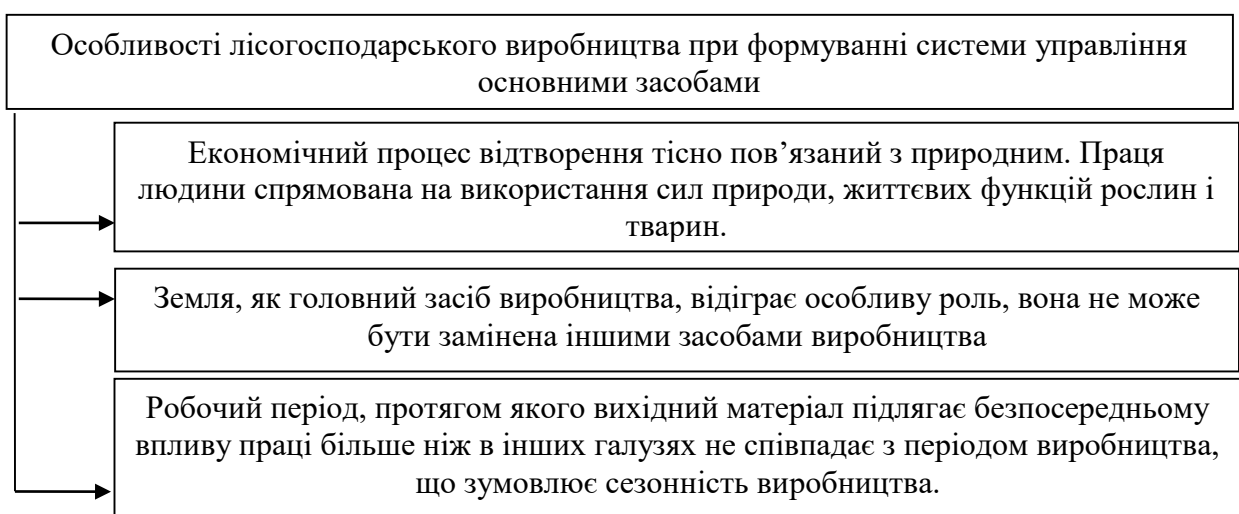

Рис. 1.10 Особливості лісгосподарського виробництва при формуванні системи управління основними засобами

Джерело: розроблено автором

В умовах сьогодення значна роль у системі управління основними засобами лісогосподарського підприємства належить системі бухгалтерського обліку, основними завданнями якої є:

- правильна класифікація об'єктів основних засобів;
- організація оптимальної облікової політики відносно основних засобів;
- здійснення найбільш вигідної амортизаційної політики;
- постійне приведення облікової вартості основних засобів.

Основною метою управління основними засобами лісогосподарського підприємства є забезпечення умов вчасного оновлення, модернізації та підвищення ефективності їх використання. Управління основними засобами передбачає ряд завдань (рис. 1.11).

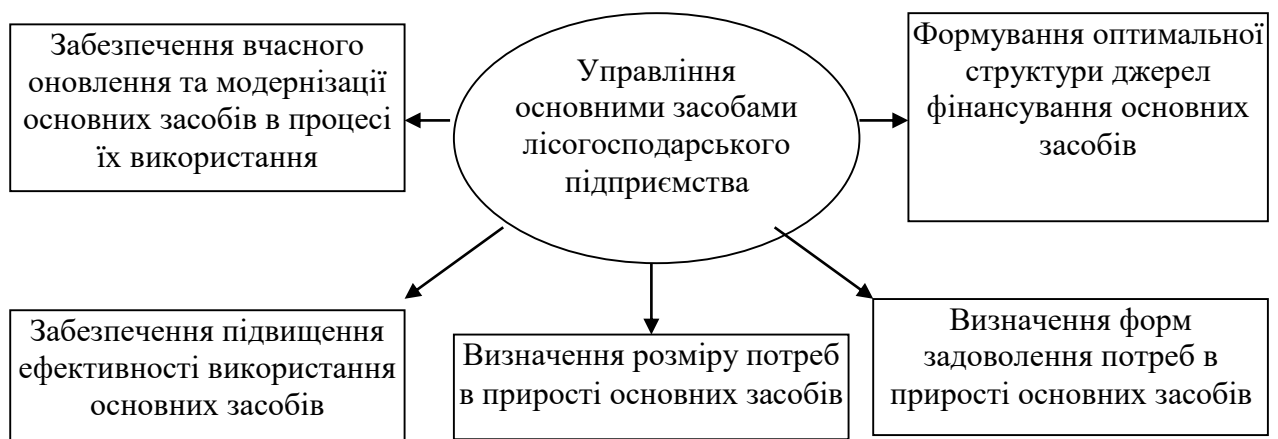

Рис. 1.11. Основні завдання управління основними засобами підприємства

Джерело: розроблено автором

Структура механізму управління основними засобами лісогосподарського підприємства наведена на рис. 1.12.

Рис. 1.12 Структура механізму управління основними засобами лісогосподарського підприємства

Джерело: розроблено автором

Відповідно до чинного законодавства, зокрема П(С)БО 7 «Основні засоби» [25], Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів [13] та П(С)БО 19 «Об'єднання підприємств» [23] розкривають економічний зміст видів

оцінки основних засобів лісогосподарських підприємств, які узагальнено у табл. 1.3.

Таблиця 1.3

Характеристика видів оцінки основних засобів лісогосподарських підприємств

Вид вартості	Економічний зміст оцінки
Первісна вартість	Історична (фактична) собівартість основних засобів у сумі грошових коштів або справедливої вартості інших активів, сплачених (переданих), витрачених для придбання (створення) основних засобів
Залишкова вартість	Первісна вартість за вирахуванням зносу
Вартість, яка амортизується	Первісна або переоцінена вартість основних засобів за вирахуванням їх ліквідаційної вартості
Ліквідаційна вартість	Сума коштів або вартість інших активів, яку підприємство очікує отримати від реалізації (ліквідації) необоротних активів після закінчення строку їх корисного використання (експлуатації), за вирахуванням витрат, пов'язаних з продажем (ліквідацією)
Переоцінена вартість	Вартість основних засобів після їх переоцінки
Справедлива вартість	Сума, за якою можна продати актив або оплатити зобов'язання за звичайних умов на певну дату
Чиста вартість реалізації	Справедлива вартість основних засобів за вирахуванням очікуваних витрат на його реалізацію

Джерело: узагальнено автором на основі [9, 27]

В процесі проведеного дослідження можна зробити висновок, що своєчасне та достовірне формування вартісної оцінки основних засобів, має значний вплив на формування фінансових результатів діяльності лісогосподарського підприємства. Водночас, слід відмітити, що поєднання різних методик щодо визначення справедливої вартості матиме позитивний вплив на формування реальної інформації щодо вартості основних засобів.

В умовах сьогодення особливого значення набуває порядок проведення оцінки основних засобів лісогосподарських підприємств, який узагальнено на рис. 1.13.

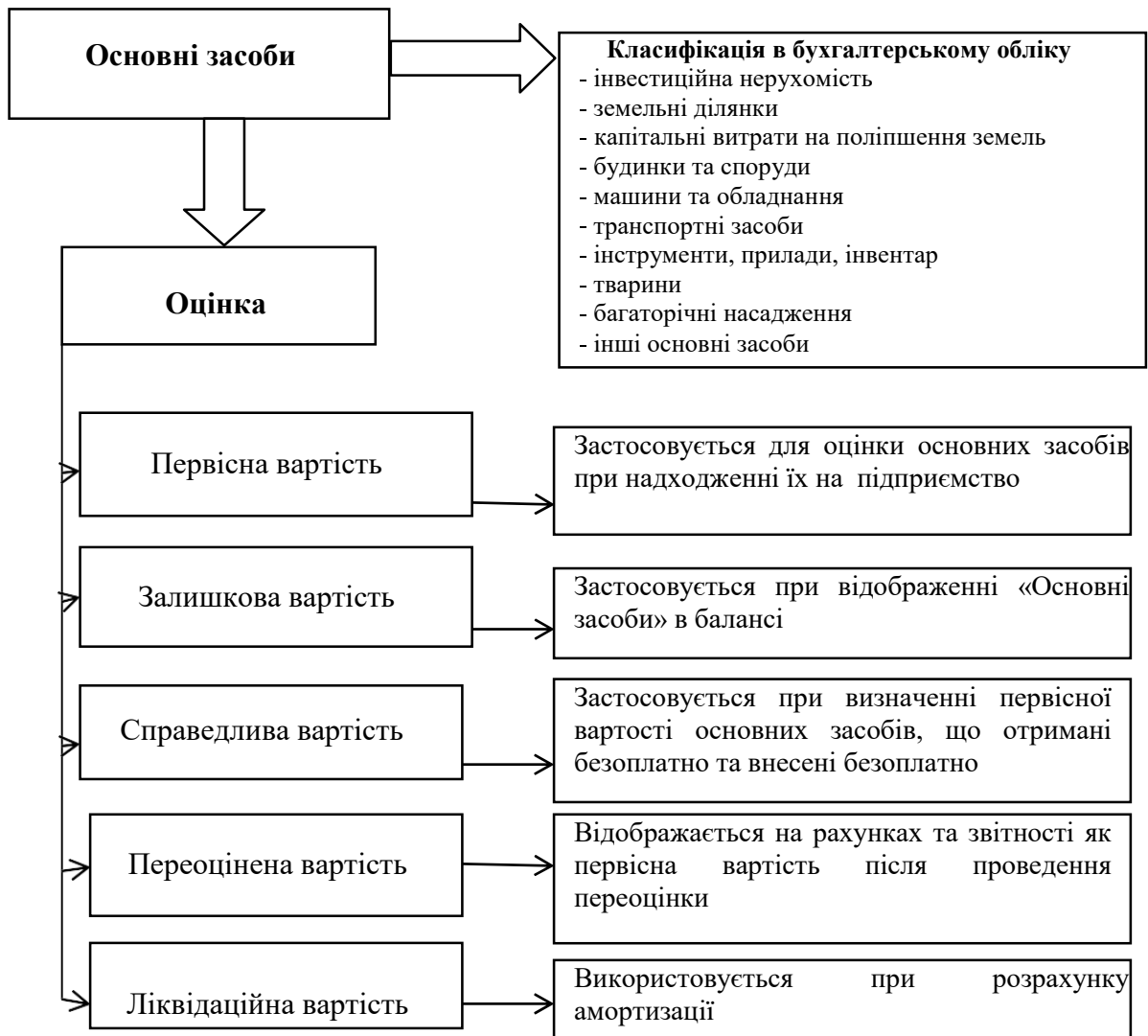

Рис. 1.13 Порядок проведення оцінки основних засобів лісогосподарських підприємств

Джерело: узагальнено автором на основі [9, 27]

Амортизація основних засобів – поступове систематичне списання вартості основних засобів в процесі їх корисного використання, пов’язане з їх фізичним і моральним зносом. Характеристику методів нарахування амортизації представлено на рис. 1.14.

Метод нарахування	Формула для розрахунку
Прямолінійний	$A_p = B_a \div C$
Зменшення залишкової вартості	$A_p = B_z \times PNA$ $PNA = \left[1 - \sqrt[n]{B_l \div B_n} \right] \times 100\%$
Прискореного зменшення залишкової вартості	$A_p = B_z \times PNA$ $PNA = 100\% \div C \times 2$
Кумулятивний	$A_p = B_z \times K_k ; K_k = P_k \div K_p$
Виробничий	$A_m = O_m \times B_c ; B_c = B_a \div O_c$
50% на 50%	$A_m = B_a \times 50\% \text{ – у першому місяці}$ $\text{використання об'єкта;}$ $A_m = B_a \times 50\% \text{ – у другому місяці}$ $\text{використання об'єкта.}$
100%	$A_m = B_a \times 50\% \text{ – у першому місяці}$ $\text{використання об'єкта}$

Скорочення:

A_p – річна сума амортизації;
 A_m – місячна сума амортизації;
 B_a – амортизаційна вартість об'єкта;
 PNA – річна норма амортизації;
 C – строк корисного використання об'єкта ОЗ (років);
 B_z – залишкова вартість об'єкта на початок звітного року або первісна вартість об'єкта ОЗ на дату початку нарахування амортизації;
 B_l – ліквідаційна вартість об'єкта ОЗ;
 B_n – первісна вартість об'єкта ОЗ;
 K_k – кумулятивний коефіцієнт;

P_k – кількість років, які залишились до кінця строку корисного використання об'єкта ОЗ;
 K_p – сума порядкових номерів років корисного використання об'єкта;
 O_m – фактичний місячний обсяг продукції (робіт, послуг);
 B_c – виробнича ставка амортизації;
 O_c – очікуваний обсяг виробництва з використанням амортизаційного обладнання.

Рис. 1.14 Методи нарахування амортизації

Джерело: розроблено автором

Процес управління основним засобами лісогосподарських підприємств передбачає своєчасне отримання менеджером достовірної інформації для прийняття оптимальних рішень. Формування та надання такої інформації є головною задачею управлінського обліку, виникнення та розвиток якого пов'язані саме потребами організації управління.

Висновки

Одержані результати кваліфікаційної роботи в сукупності вирішують поставлені завдання і дають змогу зробити такі висновки:

Лісова галузь займає домінуючу роль для сталого розвитку агропромислового комплексу, продовольчої та енергетичної безпеки країни. Водночас, в сучасних умовах особливої актуальності набувають питання обліку необоротних активів, їх класифікації та оцінки. Саме від достовірної вартісної оцінки, залежить фінансовий стан підприємства.

В умовах сьогодення основні засоби – сукупність засобів праці, котрими розпоряджається лісогосподарське підприємство. Основні засоби – це матеріальні активи, що виступають основною частиною технологічного процесу лісогосподарського підприємства і є основою для створення капіталу.

Проведене дослідження дає можливість зробити висновок, що ефективне використання основних засобів є основною умовою ефективного ведення бізнесу лісогосподарськими підприємствами.

Узагальнено, що обліково-аналітичне забезпечення управління основними засобами являє собою систему, яка має забезпечувати постійну та безперебійну роботу управлінського персоналу з приводу формування необхідної кількості необоротних активів, оптимального вибору джерел поліпшення основних засобів, а також створення ефективного механізму інвестиційного забезпечення оновлення основних засобів на інноваційній основі. Тому, побудова ефективно обліково-аналітичної системи управління фінансовими ресурсами для відтворення основних засобів підприємства неможлива без розробки системи бухгалтерського обліку та її адаптації відповідно до умов господарської діяльності підприємства.

В процесі проведеного дослідження можна зробити висновок, що достовірне, повне та своєчасне формування оцінки основних засобів, має значний вплив на формування фінансових результатів діяльності підприємства. Водночас, слід зауважити, що взаємозв'язок різних методик щодо визначення вартості об'єктів основних засобів, а також впровадження зарубіжного досвіду надасть можливість

формуванню реальних даних щодо вартості основних засобів.

Проведений аналіз дає можливість стверджувати, що оцінювання технічного стану основних засобів є необхідною умовою для розробки заходів щодо формування фінансових ресурсів для відтворення їх виробничої потужності. Покращення стану основних засобів можливе тільки завдяки їх оновленню та проведенню інноваційної модернізації. В процесі проведеного дослідження виявлено негативну тенденцію зростання зносу основних засобів, а також низку проблем, пов'язану з їх оновленням.

Список використаних джерел

1. Бабіч В. Витрати на ремонт та поліпшення основних засобів: обліковий і податковий аспекти. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2012. № 8. С. 10-13.
2. Баранік О. Проблемні питання податкового обліку витрат на ремонт та поліпшення основних засобів. *Облік і фінанси АПК*. 2012. № 2.
3. Гайдучок Т. С. Актуальні питання фінансування лісової галузі. *Економіка і фінанси: аналіз тенденцій та перспективи розвитку* : зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. 13 лист. 2015 р. Дніпропетровськ : ДДАЕУ, 2015. С. 217–219.
4. Гончарова В. Г. Фінансово-економічний інструментарій організації обліку основних засобів підприємства. *Ефективна економіка*. 2014. № 9.
5. Горбачова Л.В., Іонін Є.Є. Облік основних засобів: вітчизняний та зарубіжний досвід. *Облік і фінанси АПК*. 2018. № 1.
6. Горовий Д. А. Роль та місце інформаційних ресурсів у діяльності підприємства. *Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності* : збірник наукових праць. 2011. Вип. 2. С. 253-258.
7. Григорова З.В. Формування та ефективність використання основного капіталу підприємств: автореф. дис. канд. ек. наук : 08.06.01. Київ, 2005. 19 с.
8. Задніпровський О.Г., Мартинів І.К. Оцінка основних засобів в бухгалтерському обліку: засади поліваріантності. *Інтелект XXI*. 2019. № 3. С. 56-60.
9. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: затв. наказом М-ва фінансів України від 30 листоп. 1999 р. № 291. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>
10. Кухта К. О., Орошан Т. А. Класифікація основних засобів як важлива передумова їх обліку та аналізу. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 21. С. 106-111.
11. Ліпич Л., Гадзевич І. Відображення основних засобів підприємства в

системі національного та міжнародного обліку. URL: http://www.library.tane.edu.ua/images/nauk_vydannya.pdf (дата звернення: 10.12.2018)

12. Максименко І.Я. Особливості визначення основних засобів у процесі управління підприємством: бухгалтерський та податковий аспекти. *Агросвіт*. 2017. № 19-20.

13. Методичні рекомендації щодо забезпечення обліку основних засобів та інших необоротних активів : наказ Міністерства промислової політики України від 11.09.2003 р. № 381. URL: <http://www.ligazakon.ua>.

14. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 (МСБО 16). Основні засоби. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_014#Text

15. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 8 (МСБО 8). Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_020#Text

16. Міжнародний стандарт фінансової звітності 13 (МСФЗ 13). Оцінка справедливої вартості. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_068#Text

17. Мороз Ю. Ю., Ейсмонт В. С., Цаль-Цалко Ю. С., Гайдучок Т. С., Цегельник Н. І. Бухгалтерський облік і аудит в управлінні лісогосподарським підприємством : підручник. Житомир : Рута, 2019. 396 с.

18. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : наказ М-ва фінансів України від 07 лют. 2013 р. №73. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>

19. Оляднічук Н.В., Кучеренко Т.Є., Іванова Н. А., Підлубна О.Д. Удосконалення документального забезпечення обліку основних засобів. URL: <https://www.inter-nauka.com/uploads/public/15587018518641.pdf>

20. Петренко А.Я. Попова В.Д. Організація обліку основних засобів та шляхи її вдосконалення. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/18_ukr/138.pdf

21. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 21 груд. 1999 р. №291.

URL: <https://buhgalter911.com/uk/normativnaya-baza/instr-plan-rah/plan-rah/plan-schetov-buhgalterskogo-1021043.html>

22. Податковий кодекс України від 02 груд. 2010 р. № 2755 / Верх. Рада України. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

23. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 19 «Об'єднання підприємств» від 28.10.1998 р. № 1706. Мін-во фінансів України. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

24. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність» : наказ Мін-ва фінансів України від 07 листоп. 2003 р. № 617. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1054-03>

25. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 7 «Основні засоби» : наказ Мін-ва фінансів України від 27 квіт. 2000 р. № 92. URL: www.rada.gov.ua

26. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : Закон України від 21 груд. 2017 р. № 2258 / Верх. Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>

27. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 07 лип. 1999 р. № 996 / Верх. Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

28. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві : Закон України від 16 січ. 2020 р. №466. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/466-20#Text>

29. Про затвердження методичних рекомендацій бухгалтерського обліку основних засобів : наказ Мін-ва фінансів України від 30. 09. 2003 р. № 561. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0561201-03#Text>

30. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності : наказ М-ва фінансів України від 28 берез. 2013 р. № 433. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13/conv>

31. Публічний звіт державного агентства лісових ресурсів України за 2019 рік. URL: <https://cutt.ly/5hVmHjo>.

32. Радіонова Н.Й., Ременюк Л.М. Шляхи удосконалення бухгалтерського обліку і контролю основних засобів. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4548>
33. Сарапіна О.А., Пінчук Т.А. Актуальні проблеми обліку основних засобів підприємства. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2014. Випуск 8. Частина 3. С. 123-126
34. Стецюк Л.С. Організація аналітично-контрольної роботи на сільськогосподарських підприємствах. *Економіка АПК*. 2017. № 1. URL: http://agrofin.com.ua/files/spa_18.pdf
35. Черненко С. К. Природа основних фондів: монографія. Рівне, 2006. 84 С.
36. Швець Н. В. Проблемні питання аналізу основних засобів підприємства. *БІЗНЕС-ІНФОРМ*. 2012. № 8. С. 159-162.
37. Ягольник Т. Порівняльний аналіз обліку основних засобів за міжнародними та національними стандартами. *Науковий клуб*. 2015. № 2. URL: http://sophus.at.ua/publ/2015_03_27/sekcija_2_2015_03_27/porivnjalnij_analiz_obliku_osnovnikh_zasobiv_za_mizhнарод